

Vsi se naše jednotky probíjejí na Poprad. Nepřítel zakopaný v prostoru Batizovce o síle 2000 motorisované pěchoty. 419

Operační pásmo Kubín: Naši v boji o Trstenou.

O 090303/44³

Gen. Ingr:

Poskytněte ihned leteckou podporu na úseku Strečno. Naše jednotky východně od tunelů. Jinak jsou důležité pozice ztracené.

Potřebná morální podpora.

Pošlete gen. Viesta na Slovensko.

Pošlete zbraně, miny a zásoby a letectvo na Tri Duby.

Zařídte, aby [se] slovenští letci vrátili z Ruska na Tri Duby.

Ley.

SÚA Praha, D 20-32-34/182—184 a Ch 37-91-29/258—259. Záznam dešifrovaných došlých depeší. Strojopisný přepis.

237

1944. september 3. Praha — Bleskový ďalekopis nem. štátneho ministra K. H. Franka ríšskemu vodcovi SS Himmlerovi do Berlína, v ktorom Frank upozorňuje na vážnosť situácie na Slovensku a varuje pred jej vplyvom v protektoráte.

(Po prijatí viest ako tajnú ríšsku vec!)
Súrne! Ihneď predložít!

Ríšsky vodca!

Od zvládnutia vojenskej a politickej situácie na Slovensku závisí do veľkej miery aj situácia v Protektoráte Čechy a Morava. Zavčasu som spoznal úmysel nepriateľov priznaný v londýnskom, moskovskom a v posledných troch dňoch aj v slovenskom rozhlase (vysielač Banská Bystrica), že sa hnutie odporu v protektoráte má zaktivizovať zo Slovenska. Všetky nepriateľské vysielačky vydali heslo: „Nebouje sa [len] o Bratislavu, ide o česko-slovenské oslobodenie, o oslobodenie Prahy, Plzne, Brna a Moravskej Ostravy. Boj slovenského národa spája do jedného prúdu boj o národné oslobodenie celej ČSR.“ Ohlas medzi českým obyvateľstvom je mimoriadne veľký. Som o tom presvedčený, že udalosti nadobudnú povážlivé rozmery, ak sa vzbura na Slovensku bleskurýchle nepotlačí nasadením dostatočného počtu síl. Ako vidím situáciu na základe hlásení, ktoré neustále dostávam, ne-slobodno stratit už ani minútu. Obratnou politickou hrou by sa mala zachovať slovenská vláda (Tiso) a donútiť ju k spolupráci, ale toho času by sa mal vyklúčiť každý slovenský vplyv (nárok na suverenitu) na nemecké jednanie. Venovať Tisovi a jeho ministrom absolútnu dôveru, ako to, žiaľ, robia nemecké úradné miesta v Bratislave, bolo by úplne nemiestne a malo by najťažšie následky. Nepochybujem ani okamih o tom, že slovenské vládne kruhy sú schopné každej zrady, pokiaľ

³ Záznam rádiogramu je nadpísaný „zpráva ze dne 5. září 1944“. Datujeme podľa čísla rádiogramu, lebo aj záznam tejto zprávy vo zväzku depeší Slovensko—Londýn je datovaný 3. 9. 1944 (SÚA Praha, PMR-L, sign. Slov. nár. rada, „Oto“). Na intimáte tohto rádiogramu (príloha k čj. 743 taj. — II. odbor 1944) je rpk. poznámka „z 5. 9. 44“ (VHA Praha, Západ I, HV Londýn, 9/6/1). — Upozorňujeme na to, že je to prvý septembrový rádiogram vysielačky „Oto“, s ktorým sme sa v archívoch stretli. Podľa čísla rádiogramu bol to však už v poradí tretí rádiogram, odoslaný z B. Bystrice od začiatku septembra 1944.

im to situácia dovoľí. Tiso, ktorého osobne dobre poznám, je hráč veľkého formátu. Tak isto neslobodno podceňiť vojenskú ťažkosť, keďže sa neustále posielajú ruskí a česko-slovenskí vodcovia s legionárskymi jednotkami. Slovenská armáda a exekutíva z väčšej časti prebehli, zvyšky, ktoré zostali, sú nespoľahliví ľudia. Po potlačení povstania treba rátať so zdĺhavým bojom proti bandám v neprehľadných horských oblastiach — aj pozdĺž moravských hraníc protektorátu. Bude treba celkom novej taktiky v boji proti bandám. Na to by som mal námety. Vzhľadom na to, že sa protivník — podľa mojej mienky úplne správne — na Slovensko pozerá predovšetkým ako na vojenskú a politickú predpolie protektorátu, bolo by nanajvýš žiadúce neustále ma informovať o vývoji akcií na Slovensku, keďže sa všetky potrebné opatrenia najmä pre pohraničné územie musia robiť odtiaľ. Smiem prosiť, ríšsky vodca, aby ste vydali patričné nariadenie, pokiaľ ide o informácie pre mňa.

Ako sa práve dozvedám, zamýšľa SS obergruppenführer Berger podriaďiť si nemecké jednotky na Morave, aby si zaistil ochranné pásmo po Považie. Tento úmysel musím rozhodne odmietnuť, pretože jeho uskutočnenie znamená neúnosný vpád do politických a vojenských veliteľských vzťahov v protektoráte, ktorých zachovanie má rozhodujúci význam pre bezpečnosť v Čechách a na Morave. Bol by som povďačný za krátku odpoveď.¹

Heil Hitler!

Vždy Váš

Frank v. r.

SÚA Praha. S 110-11/104/2-4. Fotokópia strojopisného konceptu odoslaného ďalekopisu. (Z nemčiny preložila IK.)

238

1944, september 4. [Banská Bystrica.] — Situačné hlásenia, zaslané rádiotelegraficky čs. MNO v Londýne.

VI 090429/44

Odpovedajte ihneď, čo má [me] robiť s Čatlošom, ktorý sa dal k dispozícii. Styčných dôstojníkov na východ netreba, štáb u týchto divízií nefunguje.

VI 090430/44

Situace v 6 hodin večer (3. 9. 1944):

Německé tanky dosáhly po tuhých bojích jižní části Trutej (Vrútek??). Naši ustupují proti přesile tanků a letectva.

30 amerických letců osvobozeno ze zabraného tábora Grinava.

Reorganizace armády:

Velitelství obranné oblasti jedna (VOO1): Velitel: Plk. pěch. Pavel Kuna, Banská Bystrica.

Velitelství VOO 2.: Velitel: Plk. pěch. Ladislav Bodický, Mikuláš.¹

¹ Himmler vyhovel Frankovmu želaniu a dal 3. 9. 1944 Bergerovi nasledujúci ďalekopisný pokyn: „Milý Berger! Prosím Vás, aby ste nepočítali s priateľom Čechy a Morava a tým ho obnažili, ale dajte sa podporiť mužmi a vozidlami SS obergruppenführerom Quernerom, ktorému som poslal príslušný ďalekopis. Heil Hitler! Váš H. Himmler v. r.“ (The National Archives of the United States, Washington. Microcopy „T-175“, roll 130/2 656 951.) Himmlerov ďalekopis Quernerovi z 3. 9. 1944 znie takto: „Milý Querner! Podporujte Bergera vozidlami a mužmi formou, zodpovedajúcou šiestemu roku totalitnej vojny. Heil Hitler! Váš Himmler v. r.“ (Tamtiež, roll 130/2 656 952. Z nemčiny preložila IK.)

¹ Podrobnosti o veliteľstve obrannej oblasti 2 vid' rádiogram VI 090441/44.